

ностью безработных и числом преступлений в Оренбургской области / Ю.А. Солодилова // ФЭН-Наука. – 2014. – № 1(28). – С. 21–23.

3. Неупокоева И.А. Криминологическая характеристика и предупреждение преступлений среди безработных: автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук: «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право / И.А. Неупокоева. – Омск, 2014. – 19 с.

4. Надьон О. Жіноча злочинність: деякі особливості розслідування справ [Електронний ресурс] / О. Надьон. – Режим доступу : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/1111/%CD>

5. Бова А. Криминологія гендера: дослідження подружнього насильства / А. Бова // Український соціум. – 2014. – №2 (4). – С. 13– 20

6. Преступность среди социальных подсистем. Новая концепция и отрасли криминологии / [Горшенков Г. Н., Кабанов П. А., Касторский Г. Л. и др.] ; под ред. докт. юрид. наук, профессора Д. А. Шестакова. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2013. – 353 с.

7. Чаплик М.М. Тенденції жіночої злочинності в Україні // Наукові праці. – 2012.- с. 114-118

Дубина Юлія Володимирівна
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції ДДУВС

Науковий керівник –
професор кафедри кримінального процесу,
к.ю.н., доц. **Федченко В.М.**

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПРОКУРОРА У СУДОВІЙ СТАДІЇ ПРОЦЕСУ

З прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України якісно нового значення набув принцип змагальності сторін у кримінальному провадженні, що зумовило потребу вирішення органами прокуратури невідкладного та надзвичайно важливого завдання – підвищення якості підтримання державного обвинувачення в суді. Вирішити це питання можливо лише шляхом підготовки відповідно до вироблених теорією та практикою вимог кваліфікованих і досвідчених прокурорів, здатних забезпечити реалізацію інтересів держави у кримінальному провадженні на належному рівні.

У судовому розгляді процесуальне становище кожного з суб'єктів має свої особливості. Безумовно, центральною фігурою є суд, але і прокурор має широкі повноваження, одним з яких є підтримка державного обвинувачення в суді [1, с. 65].

Державне обвинувачення - це процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (п. 3 ч. 1 ст. 3 КПК України).

У кримінальному процесі прокурор виступає в суді як державний обви-

нувач. Підтримуючи державне обвинувачення, прокурор бере участь у дослідженні доказів - в допиті обвинуваченого, потерпілого, свідків, у дослідженні висновків експертів і речових доказів. Він також бере участь у судових дебатах, виступаючи з обвинувальною промовою, в якій він аналізує докази, що досліджувалися в ході судового слідства, подає суду свої міркування щодо застосування кримінального закону та міри покарання обвинуваченому (підсудному). При цьому прокурор керується вимогами закону і об'єктивною оцінкою зібраних по справі доказів[2].

Як державний обвинувач у змагальному кримінальному процесі, прокурор, під час судового розгляду, особливо під час судових дебатів, наводить обґрунтовані тези щодо вини обвинуваченого, правильної кваліфікації інкримінуємого йому злочинного діяння, використовує усі наявні в законі процесуальні засоби доказування для доведення його вини. Прокурор як сторона обвинувачення, має право надавати суду докази, брати участь в їх дослідженні, наводити аргументи на користь поданих ним доказів, спростовувати докази сторони захисту, заявляти клопотання про залучення нових доказів, давати оцінку зібраним доказам тощо.

Державне обвинувачення можна розглядати як процес комунікації (спілкування), зокрема в судових дебатах. Зміст поняття судових дебатів у кримінальному судочинстві становить чітко структурований і спеціально організований публічний обмін думками між двома сторонами з приводу доведеності висунутого обвинувачення. Кульмінаційним моментом участі прокурора у судовому розгляді є його промова під час якої він приводить докази у належну систему, критично їх оцінює, пояснюючи суду чому він вважає, що одні докази мають суттєве значення для встановлення матеріальної істини у справі, а інші мають другорядне значення або взагалі не можуть впливати на рішення суду [3].

Головними особливостями судової промови порівняно з іншими видами ораторського мистецтва є: офіційний (публічний) характер промови; полемічність; спрямованість (до суду); попередня зумовленість змісту (справа, яку слухає суд); підсумковий характер судової промови [4, с.73]. Тому, підготовка прокурора для підтримання державного обвинувачення в суді і участь його безпосередньо в судових дебатах має комплексний, різнобічний характер. Ця підготовка допомагає передусім у зборі, аналізі, систематизації відповідних матеріалів та власне підготовки самої промови.

Збір відповідних даних та матеріалів до судових дебатів, прокурор, ще починає до ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Під час судових дебатів прокурор, як учасник сторони обвинувачення може посилатися на ті докази, які були дослідженні у судовому засіданні (ч. 5 ст. 364 КПКУ).

Обвинувальна промова прокурора повинна бути глибокою за своїм змістом та містити в собі оцінку шкоди, що була заподіяна злочином. Така об'єктивна оцінка покликана переконати суд, інших учасників процесу в справедливості і обґрунтованості засудження винного. Головна цінність судової

промови - доказовість, яка робить висновки прокурора очевидними для суду і всіх присутніх. Щоб промова була така, необхідно досконале знання матеріалів і тверда впевненість в правоті позиції, що відстоюється. Впевненість, з якою досвідчений оратор вимовляє промову, відсутність хвилювання і скованості. Обвинувальна промова повинна бути ясною, конкретною за змістом, логічно послідовною, такою, щоб її зміст був доступним, зрозумілим і переконливим не тільки, для складу суду, але й для усіх присутніх в залі судового засідання. Слухачі повинні сприйняти висловлене обвинувачем без зусиль, і кожне слово розуміти так, як його розуміє сам оратор.

У практичній діяльності, інколи виникають питання стосовно форми, у якій прокурор висловлює суду свої пропозиції щодо міри покарання. Деякі з них свою позицію викладають у формі прохання, інші - у формі вимоги. Вважаємо, що і перша, і друга думка не відповідають функціональному призначенню прокурора у судовій стадії процесу. Прокурор під час розгляду кримінального провадження діє як представник держави, тому він не повинен виступати з проханням. Водночас, він і не повинен саме вимагати, призначення міри покарання. Вимагати можна тільки від того органу, який за своїм статусом зобов'язаний виконувати вимоги прокурора. А суд, є незалежним при вирішенні всіх питань, у тому числі й питань щодо міри покарання, тому вимагання прокурором міри покарання буде не коректним. За такої ситуації для прокурора більше підходить висловлення думки відносно міри покарання в такій формі: "вважаю правильним", "вважаю за доцільне", "буде справедливим" та ін. У цьому випадку свою пропозицію щодо міри покарання прокурор висловлює зрозуміло, в коректній формі та відповідно до свого функціонального призначення.

Промова прокурора завжди повинна бути підготовлена у виді детального і логічного плану, що дає змогу заздалегідь продумати свій виступ і відповідно до вимог закону здійснити від імені держави обвинувачення у провадженні. Внутрішнє переконання прокурора є важливою передумовою підтримання обвинувачення. Його завдання - довести правильність своїх висновків і переконати в цьому суд. Оцінка прокурором доказів має ґрунтуватися на нормах права та законах логіки. Прокурор оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному розгляді всіх обставин в їх сукупності. Важливо досконало знати матеріали кримінального провадження, вільно ними оперувати, а для цього необхідно починати аналізувати матеріали доказової бази, яка буде використана у промові, під час судового розгляду, зробивши при цьому виписки, якими можна буде скористатися під час судового розгляду (для постановки питань учасникам судового процесу) і під час судових дебатів.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua.html>.

2. Винокуров Ю. Є. Прокурорський нагляд / Ю. Є. Винокуров. – Київ, 2001. – 287 с.

3. Функції і повноваження прокурора під час судового провадження // [Електронний

ресурс] – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru.html>

4. Підготовка прокурора до судових дебатів// [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.br.com.ua.html>

5. Промова прокурора у судових дебатах – Харків: Навчально-методичний посібник, 1997. – 154 с.

Замковий Євгеній Миколайович
слухач магістратури факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності ДДУВС

Науковий керівник –
доцент кафедри кримінального
процесу, к.ю.н. **Рогальська В.В.**

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УЧАСТІ ЗАХИСНИКА У ПРОВЕДЕННІ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ

На сьогодні досить широких обертів набирає боротьба держави з корупційною діяльністю, у зв'язку з цим підозрювані особи потребують залучення захисника.

Адвокат – це фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1].

Професійне право адвоката реалізувати свій обов'язок по наданню такої допомоги має кореспондуватись із обов'язком правоохоронних органів надати адвокату можливість брати участь у слідчих (розшукових) діях під час розслідування корупційних злочинів, що стосуються його клієнта, інакше, надання правової допомоги буде неможливим, а доступ до правової допомоги, як конституційного права кожної особи, буде примусово обмежений.

На початку досудового розслідування корупційних злочинів, зазвичай, проводять обшуки за місцем проживання (роботи) підозрюваних, інших місцях (дача, гараж), а в деяких випадках і за місцем проживання рідних і близьких, на підставі ухвали слідчого-судді [2, с. 145].

Останнім часом почастишали випадки категоричної відмови з боку правоохоронних органів, і навіть фізичних перешкод, в допуску адвокатів до участі у проведенні обшуку в житлі або офісах їх клієнтів.

КПК не передбачає наявність у слідчого права не допускати адвоката для участі у проведенні обшуку. Наявність права запросити (викликати) адвоката не означає наявність права його не допустити, в разі коли він особисто з'явився і без окремого запрошення для участі в процесуальній дії. Виходячи із конституційного обов'язку надання та конституційного права отримання